

Vit rópa okkum talgild, men enn sita vit við pappírinum

Tekstur og myndir: Birgir Kruse

Magni á Lakjuni, ið er útbúgvinn maskin-smiður og maskinmeistari, byrjaði sum undirvísari á maskindeildini á Tekniska skúla í Havn í 2000. Eftir fýra árum gjørdist hann annar av tveimum inspektørum, sum undirvístu hálva tíð og so sótu á kontóri, sum Magni sigur. Í fjór tók hann diplomútbúgving í leiðslu.

Á skrivstovuni fyllir Times Square bakvegginn. Umframt natúrligan útlongsul í einum oyggjasamfelag, hómi eg eitt greitt ynski um at knýta høvd og hendur saman frá niðast til ovast í skúlanum. So kemur kaffi á borðið.

Undirvísingarleiðari

Tá starvsfelagin fór at leiða Tórshavnar Kvøldskúla, varð Magni einsamallur undirvísingarleiðari við 300 næmingum og 70 starvsfólkum.

– Síðstu árin hava vit gjørt tilgingar í skúlanum, so vit hava eina flatari skipan, har størri ábyrgd verður

løgð út á deildirnar. Eg undirvísi nakað, og so er tað umsiting og námsfrøðilig ráðlegging. Og ikki minst skal eg síggja til, at øll, næmingar og starvsfólk, eru nøgd. Tí førleikamenna vit lærarar til fakini. Endamálið er at hava nøgðar næmingar, ið læra nakað og verða mentir. Hetta krevur somuleiðis nøgðar lærarar, sum eru væl fyri fakliga og duga at formidla. Og so er umráðandi, at næmingurin hevur lært nakað, tá hann fer, í mun til tá ið hann kom, og at hann skal tíma at koma her. Sangleikirnir í Norðurlandahúsinum hava verið eitt perspektiv í tí hugsanini. Tvørfakligar verkætlanir hava eisini givið góðar samanrenningar, ikki minst tá vit fram-yvir hugsa um skúladepilin, sum verður liðugur í januar í 2017. Nú er rektari settur, og hann hevur longu ætlanir, so alt er til reiðar, tá skúlin byrjar. Men tað er so nýtt enn.

YouTube vendi flokksstovuni

Magni hyggur hugsanarsamur upp og sigur, at eitt, sum er týðningarmikið í læringini, er sannkenningin av, at onnur eru bundin at tær, og at tín loysta uppgáva er treytað av, at eisini onnur koma víðari. Hann leggur pennin frá sær og sigur, at tá kemur toymisandi natúrliga inn í læringina, ger nyttu og avspeglar samfelagið.

– Hugsa vit nøkur ár aftur, so var teldan eitt amboð, vit brúktu í staðin fyri pappírið. Nú opnast heilt aðrir møguleikar, og eg kann gera nógv øðrvísi. Várið í 2011 undirvísti eg stóðfrøði og uppdagaði, at eg ofta endurtók meg sjálvan fyri næmingunum, sum allir høvdu ymsan tørv. Tá fann eg uppá at gera smáar videosekvensir í 3–5 minuttir um ymsu evnini, so sum brøkar, krossskipan og Pythagoras, sum í dag verður nevnt Flipped Classroom, og so leggja tað

á YouTube og geva næmingunum slóðina. Tað fekk sera góðan respons frá næmingunum, eisini frá foreldrum, og mammur at børnum í fólkaskúlanum brúktu tað, sigur Magni og avdúkar, at hann eisini er pápi og formaður í skúlastýrinum í Eysturskúlanum.

– Eitt einfalt kamera stóð uppi yvir borðinum, har eg skrivaði í hond niður á pappír, og tók upp. Blyant, pappír og videokamera, einki annað. Og so er skígginn vorðin pappírið. Tað riggaði so væl, at vísingarnar skjótt vóru fleiri enn 4000. Har byrjaði áhugin, og síðan hevur tøkkin eisini lagt upp til at gera undirvísingina øðrvísi inni í skúlastovuni.

Pappírsleys, men ikki talgild

– Men enn sita vit við pappírinum. Og tað er ikki akkurat har, at tøkkin er. Vit kunnu fara inn í Google Street ella í eitt gott 3D rúm, sum eg royndi

við Camp Nou, innan eg í summar fór til Barcelona. Tá eg so kom har, kendi eg meg aftur, tí eg hevði verið har – í 3D heima í telduni. Og tá kunnu vit spyrja okkum sum undirvísarar, hvussu vit brúka tøkkin. Brúka vit enn heimskortið, so sum vit kenna tað undir loftinum, ella fara vit inn handan vegin, sum eg nú vísti tær á telduni, sigur Magni við stóra og klára skíggjan.

– Hugsa vit bara um Facebook, so kom tað í 2004, tá okkara næmingar vóru 6 ára gamlir. So í teirra verð hevur Facebook altíð verið. Eg síggi tann vandan, at vit sum fyriskipandi brúkarar ikki eru vaksnir upp við hasum. Tí seta vit pappírið framhaldandi í staðin fyri iPaddin, og so rópa vit okkum talgild, sum í mínari verð bara er at vera pappírsleysur, sigur Magni tundraður.

– Avbjóðingin er í krossøkinum, sjálv at vera vaksinn upp í eini analogari siðvenju, meðan næmingurin er talgilt

innføddur. Og so at tora at eksperimentera við nýggjum amboðum og ofta blamera seg og tora at verða almenn á netinum. Sum undirvísarar mugu vit tora at traðka út úr okkara komfortzonu við at eksperimentera og lata onnur koma inn í okkara flokshøli.

Afturlatna hurðin

Tá lærarin fer inn í stovuna, fer hurðin aftur, og verðin er úti. Lærarin er einsamallur inni við sínum næmingum. Eingin skal koma inn og órógvá, hvussu undirvísingin fer fram.

– Vit hava roynt at lata dyrnar upp, gera eftirmetingar og fáa lærararnar at vitja hvønn annan og geva konstruktivan kritikk. Men enn eru vit mestsum einsamøll í sama rúmi. Tað er trupult at lata onnur sleppa inn. Bill Gates vísti eina ferð eina mynd av Messi, har Guardiola, venjarin, heldur um hann, peikar og beinir hann ein

ávísan veg. „Even the world's best football player needs a coach," sigur hann og vendir sær til skúlan, har heimsins týðningarmesta starv, lærara-starvið, verður útint uttan nakað slag av coachmentan.

KT amboð í undirvísingini

YouTube hevur riggað væl í undirvísingini hjá Magna. – Sum amboð eru multiple choice, QR-kotur, Jeopardy quiz, Todaysmeet og Screencasting eisini góð, tí tey aktivera næmingin, hin tigandi, eins og tann, ið altíð hoyrist. Tú fært gott respons, serliga í bólkum, og móguleikarnir fyri læring eru góðir. Í Google kunnu næmingar og lærarar skriva í sama skjal og arbeiða í felag ímóti eini framløgu. Tað er eitt dynamiskt amboð.

Tøknin er ein stórir amboðskassi, ið er allastaðni og til øll høvi, sigur Magni. – Vanliga siga vit, at duga vit Office pakkan, so duga vit telduna. Men tað er kanska bara hamarin. Avbjóðingin er at tora at fara niður í amboðskassan at roynd nýggj amboð.

– Sjalvur havi eg roynt at samantvinna ymsar skipanir. Facebook er frálíkt til skjótt samskipti og kann slóða til onnur skjøl og filmar. Vit hava brúkt FirstClass sum almenna skipan í mong ár, bæði sum postskipan og til tilfar, sum slóðast kann til, og so gera næmingar og lærarar bólkar sínámillum á Facebook.

Men gamla talvan sæst eisini á skrivstovuni hjá Magna. – Eg brúki bæði. Men nýggjasta talvutøknin er enn ikki nøktandi, so tað ganga nøkur ár, innan krittalvan er burtur.

SAMR-modellið

Námsfrøðiliga hugsanin um KT

tekur støði í SAMR-modellinum hjá Ruben Puentedura. Bókstavarinar standa fyri verandi KT-støði, og hvussu tað kann verða hækkað í undirvísingini og fáa næmingin við í læringina, sambært Blooms taksonomi. Modellið byggir á 4 stig, har lærarin kann fara upp eftir stiganum og skapa eina spennandi og mennandi frálæru.

Magni tekur pennin og eitt blankt pappír og strikar fyra puntar av og skrivur S-A-M-R.

– S er substitution, sum merkir útskipting, at vit bara brúka eitt teldu-amboð at lesa tað sama, sum er á pappíri, sum heimskortið flutt á PDF og víst á stórsíggja. A er augmentation, sum er ein øking, har vit brúka telduna og kunnu fara inn á Google maps, síggja myndir og zooma. M er modification, har størsta umskapanin fer fram, har kreativi lærarin kann hugsa audiotivt og visuelt, so filmar úr heimspørtum kunnu vísast. R er redefinition, har teldutøknin letur upp fyri móguleikum, sum ikki vóru gjørligir í gomlu skúlastovuni, til dømis at gera ein dokumentarfilm um eitt givið evni, ella uppliva Camp Nou í 3D.

Magni faldar pappírið og leggur pennin frá sær og sigur avgjørdur, at SAMR kann hugsast inn í øll fak.

FirstClass ein gomul avbjóðing

Størsta yvirskipaða avbjóðing á KT-økinum er helst FirstClass. Skipanin hevur meira enn 15 ár á baki og er ikki stórvegis broytt.

– Tað hevur riggað væl til tað, sum

skipanin dugir, men tað eru hendar so nógvar broytingar, sum lata upp fyri góðari læring, har FirstClass sum læruskipan ikki er dagförd í nøktandi mun. Vit standa í stað og brúka ikki teir móguleikar, sum er tøkir. Og hvat er so at gera, spyr Magni varisliga út í luftina, sum væntar hann, at orðini brotna, tá mentamálaráðharrin hoyrir tey.

– Tann avbjóðingin er stór. At fáa eina politiska útmelding, hvat vit øll ynskja. Hvør er KT-ætlanin hjá Mentamálaráðnum í sambandi við skúlarnar. Hvagar skulu vit sum skúli og samfelag fara? Hvussu brúka vit KT konstruktivt í undirvísingini? Í heyst havi eg verið á einari danskari ráðstevnu um Web 3.0., har tosað varð um felags KT-strategi og verkseting av einum námsfrøðiligum og didaktiskum grundarlagi, í mun til nýggjar skúla-ætlanir, eins og vitanardeiling innan ymsu skúlarnar. So langt eru tey komin har, meðan vit ikki heilt vita, hvar vit eru og skulu fara. Men vit, og aðrir skúlar við, hava nógv góð boð, skuldi politiski myndugleikin ynskt at hoyrt tey. Móguleikarnir fyri málrættaðum samskipti og at flippa stovuna í lærutilgongdum hava ongantíð verið betri enn nú.

– Vit eru klár, sigur Magni og tømur krússið.

Skúlin í netverks-samfelagnum

– kunningartøkni ein týðandi viðspælari

Í viku 44 skipar Nám fyri ráðstevnu í Norðurlandahúsinum fyri øllum lærarum í skúlaverkinum. Hvør lærari kemur ein dag í viku 44. Skrá fyri hvønn dagin:

09.00	Skálin: Vælkomin /Regin Marnersson Felags fyrilestur: ??? /Bogi Bech Jensen, Marknagilsdepilin
09.45–10.15	Smakka/forhøllin: Kaffi Síðan velur hvør lærari 4 av 16 verkstovum/fyrilestrum, sum hvør sær er 45 minuttir.
10.15–11.00	Verkstova 1: Fritt og gott á netinum /Heini Nygaard, Nám Lat næmingin sleppa at blogga! /Birgir Kruse, Nám snar.fo /Rói Joensen, Nám Fleksbøkur /Gunnvá Magnussen og Sigfríður S. Sólsker, Nám
11.10–11.55	Verkstova 2: svar.fo /Óli Jákup Joensen og Hans Jón Thomsen, Próvstovan Um at menna eina bóka-app /Dorit Hansen, Nám Google APPS for Education /Beinir P. Hansen, Tekniski Skúlin fcws.fo – SamHøll í nýggjum hami /Hendrik Jacobsen og Heini Nygaard, Nám
11.55–13.00	Smakka/forhøllin: Døgurðasteðgur
13.00–13.45	Verkstova 3: Næmingurin í talgilda samfelagnum /André Danielsen og Jóhan Petur Poulsen, Stranda skúli Talgilt undirvísingartilfar í tryggari ferðslu /Brynhild Høgnadóttir, Ráðið fyri Ferðslutrygd Flipped Classroom /Harald W. Knudsen, Námsvísindadeildin Spælbaserað læring /Ólavur Ellefsen, Tøkni
13.55–14.40	Verkstova 4: KT í innskúlingini /André Danielsen og Jóhan Petur Poulsen, Stranda skúli sBøkur /Dorit Hansen, Sólvá Jónsdóttir og Sigfríður S. Sólsker, Nám Hjálpmiðlar til lesiveik /Fríðbjörg Hammer, Kollafjarðar skúli, og Annika Marr Poulsen, Skúlin á Fløtum Støddfrøði og KT /Louise Meier Carlsen, Námsvísindadeildin
14.45–15.15	Skálin: Samanumtøka v.m. /Regin Marnersson

Í Norðurlandahúsinum hanga uppsløg, har tilskilað verður, hvar verkstovan verður. Í Eysturstovu, Vesturstovu og á steingólvinum í forhøllini vera ymiskar framsýningar og sýnisroyndir. Nærri lýsing verður á snar.fo/netsamfelag

